

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па навуковай рабоце
БДУКМ

_____ В. Р. Языковіч

«__» _____ 2020 г.

Рэгістрацыйны № ВД-__ / вуч.

ТЭОРЫЯ І ПРАКТЫКА ЭКСКУРСІЙНАЙ РАБОТЫ

*Вучэбная праграма
ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай
спадчыны (па напрамках)*

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі ОСВО 1-23 01 12-2013 па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках), вучэбных планаў устаноў вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках). Рэгістрацыйныя нумары Е 23-1-86/17, Е 23-1-87/17 ад 04.07.2017

СКЛАДАЛЬНІК

І. Г. Лупашка, старшы выкладчык кафедры гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

А. А. Іназемцава, намеснік дырэктара па творчай дзейнасці ўстановы культуры «Нацыянальны цэнтр сучасных мастацтваў Рэспублікі Беларусь», кандыдат мастацтвазнаўства;

С. А. Пацыенка, дацэнт кафедры менеджменту сацыяльна-культурнай дзейнасці ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 9 ад 27.02.2019 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 4 ад 17.04.2019 г.)

Адказны за рэдакцыю: В. Б. Кудласевіч

Адказны за выпуск: І. Г. Лупашка

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У сучасных умовах значная ўвага надаецца развіццю музейнай справы і культурна-пазнавальнага турызму. Экскурсія з'яўляецца эфектыўным камунікатыўным і інфармацыйным сродкам, дзякуючы чаму з'яўляецца адным з асноўных складнікаў культурна-адукацыйнай дзейнасці музея і шырока выкарыстоўваецца ў сферы турысцкай індустрыі. Запатрабаванасць у кваліфікаваных спецыялістах у сферы экскурсійных паслуг пацвярджае думку аб тым, што тэорыя і практыцы экскурсійнай справы неабходна вучыцца прафесійна. Такія абставіны робяць вучэбную дысцыпліну «Тэорыя і практыка экскурсійнай работы» надзвычай актуальнай і важнай у працэсе падрыхтоўкі спецыялістаў у галіне музейнай справы.

Мэта вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя і практыка экскурсійнай работы» – азнаямленне з тэорыяй і практыкай экскурсійнай работы, фарміраванне ведаў і практычных навыкаў, неабходных для распрацоўкі, арганізацыі і правядзення экскурсій.

У адпаведнасці з мэтай вызначаны наступныя *задачы*:

- азнаямленне студэнтаў з асноўнымі палажэннямі тэорыі экскурсійнай работы;
- фарміраванне дакладнага ўяўлення аб методыцы арганізацыі і правядзення экскурсіі;
- фарміраванне прафесійных навыкаў экскурсавода.

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя і практыка экскурсійнай работы» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках).

Сацыяльна-асобасныя кампетэнцыі:

САК-6. Умець працаваць у камандзе;

САК-7. Умець фарміраваць і адстойваць асабістае меркаванне.

Прафесійныя кампетэнцыі:

Арганізацыйна-кіраўнічая дзейнасць

ПК-1. Планаваць, арганізоўваць і ўдасканалваць дзейнасць службаў кіравання музейнай справай, аховы гісторыка-культурнай спадчыны, адукацыі і турызму;

ПК-2. Планаваць, арганізоўваць і весці менеджарскую, маркетынговую, фінансавую і пасрэдніцкую работу;

ПК-6. Умець фармуляваць задачы па праектаванні, эксплуатацыі і ўдасканаленні (у частцы інфармацыйнага забеспячэння) стацыянарных музейных экспазіцый, выстаў і турыстычных маршрутаў.

Педагагічная дзейнасць

ПК-14. Планаваць, арганізоўваць і праводзіць навукова-метадычную і вучэбна-метадычную работу.

Кансультацыйная дзейнасць

ПК-15. Праводзіць кансультаванне па пытаннях музейнай справы, арганізацыі турызму і аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

Інавацыйная дзейнасць

ПК-16. Ажыццяўляць пошук, сістэматызацыю і аналіз інфармацыі па перспектывах развіцця галіны, інавацыйных тэхналогіях, праектах і рашэннях;

ПК-17. Вызначаць мэты інавацый і спосабы іх дасягнення;

ПК-18. Працаваць з навуковай і вучэбна-метадычнай літаратурай;

ПК-19. Ацэньваць канкурэнтаздольнасць і эканамічную эфектыўнасць распрацоўваемых музейных тэхналогій;

ПК-20. Выкарыстоўваць метады аналізу і арганізацыі ўкаранення інавацый;

ПК-21. Складаць дагаворы сумеснай дзейнасці па засваенні новых тэхналогій;

ПК-22. Падрыхтоўваць праекты дамоў аб перадачы правоў на выкарыстанне аб'ектаў інтэлектуальнай уласнасці.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны ведаць:

- асноўныя этапы гісторыі экскурсійнай работы;
- сучасныя тэндэнцыі развіцця экскурсазнаўства;
- тыпалогію экскурсій;
- метадычныя прынцыпы падрыхтоўкі экскурсій розных тыпаў;
- формы і метады правядзення экскурсій;
- асноўныя патрабаванні да экскурсавода.

Студэнты павінны ўмець:

- на высокім узроўні праводзіць экскурсіі для розных катэгорый экскурсантаў;

- выбіраць эфектыўныя метадыкі правядзення экскурсій;
- выкарыстоўваць метадыкі падрыхтоўкі розных тыпаў экскурсій.

Праграма вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя і практыка экскурсійнай работы» прызначана для студэнтаў спецыяльнасці «музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках)», распрацавана з улікам пастаўленых задач, улічваецца яе сувязь з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі, такімі як «Тэорыя і метадыка музейнай справы», «Тэорыя турызму», «Турыстычны патэнцыял Беларусі» і інш.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя і практыка экскурсійнай работы» пра-дугледжана 118 гадзін, з якіх 50 гадзін – аўдыторныя заняткі. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 30 гадзін, семінарскія заняткі – 20 гадзін. Рэкамендаваная форма кантролю ведаў – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел I. Асновы экскурсійнай работы

Тэма 1. Уводзіны.

Асноўныя этапы развіцця экскурсійнай дзейнасці

Змест і месца вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя і практыка экскурсійнай работы» ў сістэме падрыхтоўкі музейных спецыялістаў. Мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны. Агляд літаратуры па вучэбнай дысцыпліне.

Асноўныя этапы развіцця экскурсійнай дзейнасці: дарэвалюцыйны, савецкі, постсавецкі.

Дарэвалюцыйны этап. Зараджэнне экскурсійнай дзейнасці. Цесная ўзаемасувязь экскурсійнай і адукацыйнай дзейнасці. Вучэбныя і школьныя экскурсіі. Стварэнне і дзейнасць першых экскурсійных устаноў. Першыя выданні па экскурсійнай дзейнасці.

Савецкі этап. Станаўленне савецкай экскурсійнай справы. Асноўныя перыяды: 1917–1930; 1930–1945; 1945–1980. Характарыстыка асноўных перыядаў савецкага этапу. Вядомыя педагогі і метадысты экскурсійнай справы, іх роля ў развіцці тэорыі і практыкі экскурсійнай работы.

Постсавецкі этап. Крызіс у развіцці экскурсійнай справы.

Станаўленне экскурсійнай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь. Увага дзяржавы да праблем турыстычна-экскурсійнай дзейнасці. Дакументы, якія рэгулююць турыстычна-экскурсійную дзейнасць у Рэспубліцы Беларусь.

Тэма 2. Экскурсія і яе сутнасць

Розныя падыходы да вызначэння экскурсіі. Экскурсія як від дзейнасці. Экскурсія як форма зносін. Асноўныя функцыі экскурсіі. Прыкметы экскурсіі: працягласць у часе; наяўнасць экскурсійнай групы і экскурсавода; паказ экскурсійных аб'ектаў, першаснасць зрокавага ўспрымання; падпарадкаванне паказу аб'ектаў вызначанай тэматыцы. Патрабаванні да экскурсіі: паўната і дакладнасць матэрыялу, цэласнасць і завершанасць кампазіцыі, задавальненне запатрабаванняў экскурсантаў і інш.

Тэма 3. Класіфікацыя экскурсій

Агульныя прынцыпы класіфікацыі. Класіфікацыя экскурсій па змесце. Класіфікацыя па складзе ўдзельнікаў экскурсійнай групы. Класіфікацыя па месцы правядзення экскурсіі. Класіфікацыя па спосабе руху. Класіфікацыя па форме правядзення.

Значэнне класіфікацыі. Выкарыстанне класіфікацыйных прыкмет пры арганізацыі і правядзенні экскурсій.

Тэма 4. Тэхналогія падрыхтоўкі экскурсіі

Асноўныя этапы падрыхтоўкі экскурсіі, іх паслядоўнасць і ўзаемасувязь.

Вызначэнне мэт і задач экскурсіі. Выбар тэмы і назвы экскурсіі. Адбор літаратуры і складанне бібліяграфіі. Вызначэнне іншых крыніц экскурсійнага матэрыялу: вывучэнне архіўных матэрыялаў, азнаямленне з экспазіцыямі і фондамі музеяў.

Адбор і вывучэнне экскурсійных аб'ектаў. Класіфікацыя аб'ектаў паказу. Крытэрыі адбору аб'ектаў паказу. Складанне картак экскурсійных аб'ектаў.

Складанне маршруту экскурсіі. Абход (аб'езд) маршруту экскурсіі.

Падрыхтоўка тэксту экскурсіі. Патрабаванні да тэксту экскурсіі. Кантрольны і індывідуальны тэкст экскурсіі.

Камплектаванне «партфеля экскурсавода», яго змест і прызначэнне.

Вызначэнне метадычных прыёмаў і тэхнікі правядзення экскурсіі.

Складанне тэхналагічнай карты (метадычнай распрацоўкі) экскурсіі. Структура і афармленне тэхналагічнай карты.

Складанне індывідуальнага тэксту экскурсіі.

Прыём і зацвярджэнне экскурсіі. Правядзенне пробнай экскурсіі.

Падрыхтоўка экскурсавода да правядзення распрацаванай экскурсіі.

Тэма 5. Методыка правядзення экскурсіі

Экскурсійная методыка, яе патрабаванні. Тэматычная адпаведнасць экскурсійных аб'ектаў. Лагічная паслядоўнасць паказу аб'ектаў, лагічныя пераходы. Бесперапыннасць экскурсіі. Прынцыпы ўзаемадзеяння паказу і расказу. Цэласнасць экскурсіі.

Метадычныя прыёмы правядзення экскурсіі. Паказ і расказ.

Экскурсійны паказ аб'ектаў. Метадычныя прыёмы паказу: папярэдні агляд, экскурсійны аналіз, зрокавая рэканструкцыя, лакалізацыя падзей, зрокавае параўнанне і інш. Метадычныя прыёмы паказу наглядных дапаможнікаў. Сродкі паказу экскурсійных аб'ектаў.

Экскурсійны расказ. Асноўныя патрабаванні да экскурсійнага расказу: тэматычная накіраванасць, дакладнасць, лаканічнасць, даступнасць і інш. Метадычныя прыёмы расказу: экскурсійная даведка, апісанне, тлумачэнне, каментарый, цытаванне, літаратурны мантаж.

Асаблівыя прыёмы правядзення экскурсіі: сустрэча з цікавымі людзьмі, выкарыстанне элементаў рытуалу, актывізацыя пазнавальнай дзейнасці экскурсантаў і інш.

Тэма 6. Тэхніка правядзення экскурсіі

Асноўныя патрабаванні да тэхнікі правядзення экскурсіі. Знаёмства экскурсавода з групай. Перамяшчэнне экскурсантаў. Тэмп руху. Размяшчэнне экскурсійнай групы і экскурсавода пры паказе аб'екта. Час правядзення экскурсіі, неабходнасць захавання рэгламенту. Асаблівасці правядзення транспартнай экскурсіі. Пытанні экскурсантаў. Паўзы падчас экскурсіі. Тэхнічныя сродкі забеспячэння экскурсійнага працэсу. Працягласць экскурсіі. Патрабаванні да маршруту экскурсіі. Уздзеянне на экскурсійны працэс знешніх фактараў.

Тэма 7. Асаблівасці падрыхтоўкі і правядзення розных відаў экскурсіі

Асаблівасці падрыхтоўкі і правядзення аглядных шматпланавых экскурсій.

Тэматычныя экскурсіі (гістарычныя, архітэктурна-горадабудавнічыя, мастацтвазнаўчыя, літаратурныя, прыродазнаўчыя і інш.), асаблівасці іх падрыхтоўкі і правядзення.

Асаблівасці падрыхтоўкі і правядзення вытворчых, загарадных экскурсій.

Музейныя экскурсіі, іх сутнасць, спецыфіка, асаблівасці правядзення. Экскурсіі ў музеях-сядзібах і музеях-запаведніках.

Камбінаваныя экскурсіі.

Раздзел II. Асноўныя кірункі ўдасканалення экскурсійнай дзейнасці

Тэма 8. Прафесійныя і асабістыя якасці экскурсавода

Асаблівасці прафесіі экскурсавода. Асоба экскурсавода: задаткі і здольнасці, характар і тэмперамент. Прафесійнае майстэрства экскурсавода. Мова экскурсавода. Культура і тэхніка мовы. Стыль паводзін і манеры экскурсавода.

Удасканаленне прафесійнага майстэрства экскурсавода. Самадукацыя. Спецыялізацыя.

Тэма 9. Арганізацыя і змест работы экскурсавода

Арганізацыя работы экскурсавода. Планаванне работы, асноўныя службовыя абавязкі экскурсавода. Кантроль за работай экскурсавода. Падбор кадраў. Падрыхтоўка экскурсаводаў.

Тэма 10. Дыферэнцыраваны падыход да экскурсійнага абслугоўвання

Паняцце экскурсійнага абслугоўвання. Экскурсія як паслуга. Якасць і культура абслугоўвання.

Сутнасць дыферэнцыраванага падыходу да экскурсійнага абслугоўвання. Экскурсійная аўдыторыя. Дыферэнцыяцыя экскурсантаў. Віды фарміравання экскурсійных груп.

Падрыхтоўка і правядзенне экскурсій з улікам запатрабаванняў, інтарэсаў, узроўню падрыхтоўкі і іншых асаблівасцей экскурсантаў. Стварэнне некалькіх варыянтаў экскурсіі на адну тэму для розных экскурсійных груп.

Спецыфіка падрыхтоўкі, арганізацыі і правядзення экскурсій для дзяцей, моладзі, дарослых.

Асаблівасці падрыхтоўкі, арганізацыі і правядзення экскурсій для замежных турыстаў.

Арганізацыя індывідуальнага экскурсійнага абслугоўвання.

Вывучэнне попыту ў галіне экскурсійнага абслугоўвання.

Тэма 11. Спецыфіка арганізацыі і планавання экскурсійнай работы ў музеі

Экскурсія як асноўная форма культурна-адукацыйнай дзейнасці музея. Арганізацыя экскурсійнай работы ў музеі. Структурныя падраздзяленні музея, якія займаюцца арганізацыяй і

павядзеннем экскурсій. Узаемадзеянне музея і турыстычных фірм. Уключэнне музеяў у турыстычныя маршруты.

Тэма 12. Экскурсійная работа ў турызме

Арганізацыя экскурсійнай работы ў турыстычна-экскурсійных установах. Экскурсійнае бюро, яго структура і кадры: арганізатары экскурсій, кіраўнікі турысцкіх груп, экскурсаводы (гіды).

Метадычная работа. Метадычны савет, метадычныя секцыі экскурсаводаў.

Комплексны падыход да стварэння турысцка-экскурсійнага прадукту.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі		
Раздзел I. Асновы экскурсійнай работы					
1.	Уводзіны. Асноўныя этапы развіцця экскурсійнай дзейнасці	2			выбарачнае апытанне
2.	Экскурсія і яе сутнасць	2	1		выбарачнае апытанне
3.	Класіфікацыя экскурсій	2	1	1	выбарачнае апытанне, падрыхтоўка мультымедыяпрэзентацый
4.	Тэхналогія падрыхтоўкі экскурсіі	4	2	2	выбарачнае апытанне, пісьмовая работа
5.	Методыка правядзення экскурсіі	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне
6.	Тэхніка правядзення экскурсіі	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
7.	Асаблівасці падрыхтоўкі і правядзення розных відаў экскурсій	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
Раздзел II. Асноўныя кірункі ўдасканалення экскурсійнай дзейнасці					
8.	Прафесійныя і асабістыя якасці экскурсавода	2	1		выбарачнае апытанне, дыскусія
9.	Арганізацыя і змест работы экскурсавода	2	1		выбарачнае апытанне
10.	Дыферэнцыраваны падыход да экскурсійнага абслугоўвання	2	2		выбарачнае апытанне, тэставае заданне
11.	Спецыфіка арганізацыі і планавання экскурсійнай работы ў музеі	1	2		выбарачнае апытанне
12.	Экскурсійная работа ў турызме	1		1	
	Разам...	24	16	10	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. Государственная программа «Беларусь гостеприимная» на 2016–2020 годы : утв. постановлением Совета Министров Респ. Беларусь 23 марта 2016 г. № 232 // Нац. правовой интернет-портал Респ. Беларусь [Электронный ресурс]. – Минск, 2003–2017. – Режим доступа : <http://pravo.by/document/?guid=3871&p0=C21600232>. – Дата доступа : 04.03.2019.

2. Дворниченко, В. В. Организация экскурсионной деятельности : учеб.-практ. пособие для системы высш. и доп. образования / В. В. Дворниченко, Н. В. Савина. – М. : МЭСИ, 2000. – 170 с.

3. Емельянов, Б. В. Организация работы экскурсионного учреждения : учеб. пособие / Б. В. Емельянов ; Центр. совет по туризму и экскурсиям, Экскурс. упр., Ин-т повышения квалификации работников турист.-экскурс. орг. – М. : Центр. рекл.-информ. бюро «Турист», 1987. – 143 с.

4. Емельянов, Б. В. Экскурсоведение : учебник / Б. В. Емельянов. – М. : Сов. спорт, 2004. – 215 с.

5. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры, 20 ліп. 2016 г., № 413-3 // Нац. прававы інтэрнэт-партал Рэсп. Беларусь [Электронны рэсурс]. – Мінск, 2003–2017. – Рэжым доступу: <http://www.pravo.by/document/?guid=12551&p0=Hk1600413&p1=1>. – Дата доступу: 04.03.2019.

6. О туризме : Закон Респ. Беларусь : принят 25 нояб. 1999 г., № 326-3 : с изм. и доп.: текст по состоянию на 18 июля 2016 г. // Нац. правовой интернет-портал Респ. Беларусь [Электронный ресурс]. – Минск, 2003–2017. – Режим доступа: <http://www.pravo.by/document/?guid=3961&p0=H19900326>. – Дата доступа: 04.10.2018.

7. Подготовка и проведение экскурсий : метод. рекомендации / Центр. совет по туризму и экскурсиям ВЦСПС, Гл. экскурс. упр. – М. : Центр. рекл.-информ. бюро «Турист», 1974. – 47 с.

8. Савина, Н. В. Экскурсоведение : учеб.-практ. пособие / Н. В. Савина. – Минск : БГЭУ, 2007. – 246 с.

9. Сборник методических рекомендаций / М-во спорта и туризма Респ. Беларусь, Департамент по туризму М-ва спорта и

туризма Респ. Беларусь, Нац. агентство по туризму. – Минск, 2007. – 307 с.

10. *Столяров, Б. А.* Основы экскурсионного дела : учеб. пособие для студентов пед. вузов / Б. А. Столяров, Н. Д. Соколова, Н. А. Алексеева. – СПб. : Гос. рус. музей, 2001. – 144 с.

11. *Цецохо, С. П.* Экскурсоведение / С. П. Цецохо, В. К. Нестерович, Л. В. Скакун. – Минск : БГУФК, 2009. – 103 с.

12. *Юренева, Т. Ю.* Музееведение : учебник для высш. шк. / Т. Ю. Юренева. – М., 2003. – С. 471–479.

13. *Юхневич, М. Ю.* Я поведу тебя в музей: учеб. пособие по музейной педагогике / М. Ю. Юхневич / М-во культуры РФ, Рос. ин-т культурологии. – М., 2001. – С. 18–41.

Дадатковая

1. *Анциферов, Н. П.* Из дум о былом: воспоминания / Н. П. Анциферов. – М. : Феникс : Культур. инициатива, 1992. – 512 с.

2. *Анциферов, Н. П.* О методах и типах историко-культурных экскурсий / Н. П. Анциферов. – Пг. : Начатки знаний, 1923. – 39 с.

3. *Анциферов, Н. П.* Теория и практика экскурсий по обществоведению / Н. П. Анциферов. – Л. : Время, 1926. – 214 с.

4. *Бакушинский, А. В.* Исследования и статьи : избр. искусствовед. тр. / А. В. Бакушинский / авт. вступ. ст. И. А. Либерфорт [и др.]. – М. : Сов. художник, 1981. – 351 с.

5. Вопросы экскурсионного дела по данным Петроградской экскурсионной конференции 10–12 марта 1923 г. / под общ. ред. Б. Е. Райкова. – Пг. : Начатки знаний, 1923. – 139 с.

6. *Герд, В. А.* Экскурсионное дело / В. А. Герд; под ред. С.В. Герд. – М. ; Л. : Гос. изд-во, тип. им. Н. Бухарина, 1928. – 117 с.

7. *Гецевич, Н. А.* Основы экскурсоведения : учеб. пособие для географических специальностей высш. учеб. заведений / Н. А. Гецевич. – Минск : Университетское, 1988. – 159 с.

8. *Долженко, Г. П.* Экскурсионное дело : учеб. пособие / Г.П. Долженко. – М. ; Ростов н/Д : МарТ, 2005. – 271 с.

9. *Карчевская, Е. Н.* Организация туризма и экскурсионного обслуживания в Республике Беларусь / Е. Н. Карчевская. – Гомель : ГГТУ, 2008. – 58 с.

10. О дифференцированном подходе к экскурсионному обслуживанию : метод. рекомендации / Центр. совет по туризму и экскурсиям ВЦСПС, Гл. экскурс. упр. – М. : Центр. рекл.-информ. бюро «Турист», 1974. – 55 с.

11. Организация работы экскурсовода : метод. рекомендации / Центр. совет по туризму и экскурсиям, Гл. экскурс. упр.; разработ. Б. В. Емельянов. – М. : Центр. рекл.-информ. бюро «Турист», 1977. – 68 с.

12. Райков, Б. Е. Методика и техника ведения экскурсий / Б. Е. Райков / Инструкт. экскурс. станция для подготовки руководителей экскурсий им. проф. В. В. Половцова. – Пг. : Гос. изд-во, 1921. – 76 с.

13. Седова, Н. А. Культурно-просветительный туризм : учеб. пособие / Н. А. Седова. – М. : Сов. спорт, 2003. – 96 с.

14. Школьные экскурсии, их значение и организация : сб. ст. / под ред. Б. Е. Райкова. – СПб. : Тип. Б. М. Вольфа, 1910. – 333 с.

15. Экскурсии в культуру : метод. сб. / под ред. И.М. Гревса. – М. : Мир, 1925. – 204 с.

Характарыстыка рэкамендаваных метадаў выкладання

Пры арганізацыі выкладання вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя і практыка экскурсійнай работы» рэкамендуецца выкарыстоўваць традыцыйныя формы і метады навучання: лекцыйныя і семінарскія заняткі, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы. У практыку правядзення семінарскіх заняткаў мэтазгодна ўкараняць метадыкі актыўнага навучання, дыскусійныя формы.

У ліку эфектыўных педагагічных тэхналогій, якія спрыяюць развіццю крытычнага мыслення, вопыту фарміравання і выкарыстання інструментарыя вучэбна-даследчай дзейнасці, ролевага і імітацыйнага мадэлявання, магчымасці творча засвойваць новы вопыт, вылучаюцца тэхналогіі: праблемнага навучання; развіцця крытычнага мыслення; праектнага навучання; камунікацыйныя і інфармацыйныя тэхналогіі; тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці; метады аналізу канкрэтных сітуацый; іншыя інавацыйныя і інтэрактыўныя метадыкі.

Замацаванне атрыманых ведаў мае працяг пры праходжанні вытворчай (экскурсійнай) практыкі ў музеях краіны.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў прадугледжвае падрыхтоўку студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, мультымедыяпрэзентацый па асобных падраздзелах вучэбнай дысцыпліны, вывучэнне дадатковых крыніц і літаратуры, падрыхтоўку да экзамену і інш.

Самастойная работа студэнтаў накіравана на:

- фарміраванне навыкаў пошуку і аналізу розных відаў інфармацыі;
- засваенне, сістэматызацыю і трансляцыю атрыманых ведаў у будучай прафесійнай дзейнасці;
- развіццё дадатковых навукова-даследчых навыкаў.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту, індывідуальныя кансультацыі, падчас лекцыйных і семінарскіх заняткаў, а таксама падчас правядзення экзамену.

Рэкамендаваныя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай работы студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў да семінарскіх заняткаў па вучэбнай дысцыпліне «Тэорыя і практыка экскурсійнай работы».

Для дыягностыкі атрыманых студэнтамі ведаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў:

– тэставыя заданні па асобных падраздзелах і дысцыпліне ў цэлым;

– пісьмовыя работы па асобных падраздзелах дысцыпліны (складанне карткі аб'екта паказу, запаўненне карткі праслухоўвання экскурсіі);

– падрыхтоўка мультымедыйных прэзентацый па асобных падраздзелах дысцыпліны;

– выступленні студэнтаў на семінарскіх занятках па самастойна падрыхтаваных тэмах.

Выніковая ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці прадугледжвае правядзенне экзамену.

Вучэбнае выданне

ТЭОРЫЯ І ПРАКТЫКА ЭКСКУРСІЙНАЙ РАБОТЫ

*Вучэбная праграма
ўстановы вышэйшай адукацыі
на вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(на напрамках)*

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар Л. М. Мельнік

Падпісана ў друк 2020. Фармат 60x84 ¹/₁₆.
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 0,99. Ул.-выд. арк. 0,57. Тыраж экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.